

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ФІЛОЛОГІЇ ТА МЕТОДИКИ
ВИКЛАДАННЯ
ГУМАНІТАРНИХ
ДИСЦИПЛІН**

**Збірник
наукових праць**

2015

ББК 81.2
А - 43
УДК: 81. 243

Актуальні проблеми філології та методики викладання гуманітарних дисциплін: Збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. — Рівне: РДГУ, 2015. — 120 с.

Збірник наукових праць містить статті з актуальних проблем викладання іноземної мови, філології, теоретико-методологічних, культурологічних, літературознавчих, мовознавчих проблем спілкування.

Матеріали можуть бути корисними для науковців, працівників навчальних закладів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Безкоровайна Ольга Володимирівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Заступник головного редактора:

Мороз Людмила Володимирівна – кандидат філологічних наук, професор (відповідальний редактор) (Рівненський державний гуманітарний університет).

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Вербець Владислав Володимирович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Гронь Лариса Василівна – кандидат педагогічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет);

Деменчук Олег Володимирович – доктор філологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Карпенчук Світлана Петрівна – доктор філологічних наук, професор, (Рівненський державний гуманітарний університет);

Коваль Ганна Петрівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Литвиненко Світлана Анатоліївна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Малафійк Іван Васильович – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Михальчук Наталія Олександрівна – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Ніколайчук Галина Іванівна – кандидат педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Павелків Роман Володимирович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Петренко Оксана Борисівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Постоловський Руслан Михайлович – кандидат історичних наук, професор, член-кореспондент Міжнародної слов'янської академії наук, ректор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Романюк Світлана Констянтинівна – кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет);

Сербіна Тетяна Георгіївна – кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет);

Шугасва Людмила Михайлівна – доктор філософських наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Ямницький Вадим Маркович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Затверджено Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 15 від 26.11.2015 р.).

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії. Рукописи рецензуються і не повертаються.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Остафова, 31. Рівненський державний гуманітарний університет

ISBN 966 — 7281 — 09 — 03.

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2015

Key words: integration, method, principle, subject, foreign language.

Одержано редакцією 16.11.2015

УДК 373.5.016:811.111(07)

Л. В. ГРОНЬ, С. М. ГУЗЬ

КОМПЛЕКС ВПРАВ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНИХ УМІНЬ АУДІЮВАННЯ ТА ЧИТАННЯ СТАРШОКЛАСНИКІВ

Резюме. У статті розглядається проблема формування англомовних рецептивних мовленнєвих умінь. Запропонований комплекс вправ для взаємозв'язаного навчання аудіювання та читання учнів старшої школи.

Ключові слова. Рецептивні мовленнєві уміння, взаємозв'язане навчання аудіювання та читання, взаємозв'язаний комплекс вправ.

Постановка проблеми. На етапі інтеграції України у світові політичні, культурні й освітні структури особливого значення набуває питання навчання випускників загальноосвітніх шкіл іншомовного спілкування. Серед основних вимог чинної програми з іноземної мови для середніх загальноосвітніх навчальних закладів є опанування рецептивними видами мовленнєвої діяльності (аудіюванням та читанням) як засобами спілкування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз останніх досліджень з проблем формування іншомовних рецептивних умінь (В.В.Андрієвська, Н.В.Слухіна, С.Л.Захарова, І.Г.Ольгінська, К.І.Онищенко, О.П.Петренко, С.К.Фоломкина, S.Duker, H.A.Green, T.Hedge), а також власні спостереження за навчальним процесом з іноземної мови на старшому ступені навчання ЗОШ під час педагогічної практики дозволяють стверджувати, що подальший пошук оптимальних умов навчання англомовного читання й аудіювання залишається актуальним, оскільки більшість учнів не досягають програмного рівня володіння цими видами мовленнєвої діяльності.

З огляду на викладене вище, постає необхідність нагальної розробки основ *взаємозв'язаного навчання іншомовного читання й аудіювання*, пошуку нових ефективніших засобів, прийомів та підходів до навчального процесу. Оволодіння видами мовленнєвої діяльності в їх взаємодії, як відомо, має значні переваги, робить процес навчання іноземної мови більш цікавим та мотивованим для учнів, заохочує до індивідуального вивчення мови.

Мета статті – запропонувати комплекс вправ для взаємозв'язаного навчання читання та аудіювання старшокласників.

Виклад основного матеріалу дослідження. Під комплексом вправ розуміється “організація взаємопов'язаних дій, розміщених у порядку наростання мовних і операційних складностей, з урахуванням послідовності становлення вмінь і навичок експресивного мовлення” [1]. Це визначення взяте за основу при розробці комплексу вправ для взаємозв'язаного формування іншомовних рецептивних мовленнєвих умінь старшокласників загальноосвітньої школи.

Для I етапу укладена група **підготовчих** вправ, що готує учнів до сприйняття змісту прослуханого та прочитаного тексту.

На цьому етапі головним чином використовуються такі вправи: рецептивні комунікативні (аудіювання та читання з метою отримання інформації), репродуктивні умовно-комунікативні (відповіді на різні типи запитань), продуктивні комунікативні (повідомлення фактів, опис ілюстрацій, розповідь за ілюстраціями, аргументація своєї точки зору, групова бесіда).

Вправи і стимули-завдання спрямовані на 1) коротке вивчення біографії та творчості автора, 2) ознайомлення із соціокультурним фоном твору; 3) антиципацію фабули і теми тексту (в тому числі за заголовком), визначення жанру; 4) прогнозування емоційного фону твору і т.ін.

Наприклад:

1. Look at the cover of the book. Who might this young man be? Write down four adjectives which depict him and his feelings.

2. Read the description of the story on the back cover. What kind of story do you think this is?

(a) an adventure story (b) a detective story (c) a ghost story (d) a horror story (e) a mystery story (f) a romance (g) a science fiction (h) a thriller

3. Look at the following illustrations from the book. Look at the setting; people, their clothes, faces; how people act, live, and decide:

- What do you learn about the period of time in which this story takes place?

- Who are these people (or some of them) in the story? What can you say about their characters? What relationships between them are reflected in the pictures (for example, they are husband and wife, friends, enemies). Do these people like each other?

- What is happening in each picture? How do people in these pictures seem to feel about what is happening (there is a feeling of fear, romance, excitement, loneliness, sadness, superiority, thoughtfulness, anything else)?

- Arrange the pictures to tell a brief story. Give your picture story a title.

Для II (основного) етапу роботи розроблена група вправ для аудіювання та читання, яка складається з трьох блоків. Кожний блок включає групи передтекстових, текстових та післятекстових вправ.

До **передтекстових** вправ цього комплексу входять рецептивні комунікативні типи вправ, основною

метою яких є отримання інформації, осмислення та сприйняття прослуханого та прочитаного тексту і мовні (рецептивні та рецептивно-репродуктивні) вправи.

До рецептивних комунікативних відносяться такі види вправ: вправи, спрямовані на антиципацію, встановлення логічного зв'язку між окремими частинами прослуханого тексту, на розвиток уяви школярів, на розуміння загального змісту, основної думки.

Завданням передтекстового етапу (Pre-Reading Activities) є створення комунікативної установки на сприйняття та розуміння тексту з метою вилучення певної інформації. З цією метою учні повинні виконати підготовчі вправи, спрямовані на зняття мовних (лексико-граматичних) труднощів розуміння тексту. Для зняття лексико-граматичних труднощів розуміння текстів необхідно виконати переважно некомунікативні, мовні (рецептивні та рецептивно-репродуктивні) вправи. Для опрацювання вимови географічних назв, власних імен виконуються імітативні вправи з одночасним використанням вербальних засобів навчання (слова записуються на дошці або картках з транскрипцією). Проводиться робота з окремими словами, що відносяться до потенціального словника: інтернаціональні, похідні, складні, конвертовані. Учні повинні здогадатися про значення цих слів, дати свої варіанти перекладу. Опрацьовуються складні граматичні структури за допомогою граматичного аналізу, перекладу.

Наведемо приклади завдань, які пропонуються у підготовчих вправах:

- прочитайте речення і спробуйте зрозуміти незнайомі слова з контексту;
- прочитайте абзац і знайдіть слова, подібні до українських;
- прочитайте речення і знайдіть пари, в яких висловлена протилежна інформація;
- визначте значення підкресленого багатозначного слова у даному контексті за словником;
- визначте значення фразеологічного виразу зі словником;
- знайдіть у поданому абзаці інтернаціональні слова;
- підберіть до даних інтернаціональних слів відповідні еквіваленти рідної мови;
- визначте значення незнайомих складних слів за їх компонентами;
- визначте значення похідних слів, утворених від відомих коренів за допомогою відомих афіксів;
- визначте значення незнайомих слів, утворених за конверсією.

Таким чином, робота над лексичним аспектом навчання аудіювання та читання іншомовних текстів сприятиме формуванню вміння самостійно семантизувати незнайомі лексичні одиниці. Такі вправи розширюють потенціальний словниковий запас учнів. При цьому зростає питома вага самостійної роботи учнів з новою лексикою, удосконалюються прийоми користування двомовними словниками.

Для зняття граматичних труднощів розуміння іншомовних текстів доцільно використовувати некомунікативні (мовні) вправи рецептивного характеру на розпізнавання та диференціацію, які реалізуються у таких завданнях:

- прочитайте речення, випишіть форми інфінітива, що називають дію, спрямовану на особу чи предмет, які виконують у реченні роль підмета (Indefinite Infinitive Passive);
- прочитайте речення і випишіть номери тих речень, в яких дієслова стоять у в Past Perfect , вкажіть на їх формальні ознаки та перекладіть речення;
- знайдіть у абзаці дієслова в Past Simple, вкажіть на їх формальні ознаки та перекладіть речення.

Наведені приклади вправ спрямовані на формування та розвиток рецептивних граматичних та лексичних навичок мовлення, тобто на розпізнавання та розрізнення граматичних структур у контексті, самостійну семантизацію ЛО.

До **текстових** вправ відносяться 1) рецептивні комунікативні вправи у власне аудіюванні, читанні та одночасному аудіюванні та читанні 2) рецептивні некомунікативні вправи, що виконуються паралельно.

Рецептивні комунікативні вправи реалізуються у таких завданнях:

- виділіть експозиційні частини оповідання (визначте час, місце дії, обставини і обстановку, в якій знаходяться дійові особи до початку дії);
- знайдіть у тексті кульмінаційну подію розповіді (речення, яке передає основну думку оповідання);
- знайдіть у тексті події, які ведуть до кульмінації;
- знайдіть у тексті речення, які передають основну сюжетну лінію оповідання (вузлові, ключові речення, "сміслові опорні пункти") і розмістіть їх у логічній послідовності;
- знайдіть у тексті речення, в яких описується розв'язка дії оповідання.

Головна мета вправ другої групи – компенсаторна, вони підкреслюють графічні засоби вираження емоційного фону твору просодичними явищами: ритмомелодики, тембру, паузації, акцентуації, зміни діапазонів та гучності звучання фрагментів. Ці вправи сприяють розпізнаванню ставлення дійової особи до предмету розмови.

Приклад типових завдань до вправ:

- слухаючи текст, підкресли найемоційніші речення, постав знаки словесного наголосу/синтагм;
- слухаючи діалог, визнач точку зору/настрій кожного із співрозмовників; слухаючи текст, зроби відповідну розмітку тексту тощо.

З цією метою учні також повинні виконати вправи на вичленення основного змісту сприйнятого тексту (сюжетного кістяка).

Основним завданням текстового етапу є реалізація рецептивних видів мовленнєвої діяльності (While-

Reading Activities), тобто процес вилучення інформації з прочитаного чи прослуханого тексту.

Час опрацювання тексту регламентується вчителем залежно від обсягу та складності тексту.

До **післятекстових** вправ належать контрольні завдання з перевірки розуміння сприйнятого тексту. Це група репродуктивних і продуктивних умовно-комунікативних та комунікативних вправ, які спрямовані контролювати адекватність розуміння смислової інформації тексту. Крім того, ці вправи забезпечують перевірку ступеня проникнення в підтекст. Загальне розуміння перевіряється за допомогою тестів на впізнання (Recognition Tests) та їх різновидів – альтернативного (True / False Answers) і множинного вибору (Multiple Choice), тестів на групування фактів (Rearrangement), вправ “запитання-відповідь”. Для перевірки детального розуміння використовуються такі види вправ: заповнення пропусків, відповіді на запитання, корекція резюме, переказ, висловлювання власної думки про прослухане, інсценування (рольова гра за прослуханим розділом). Контроль розуміння прочитаного (After-Reading Activities) є третім етапом, на якому виконуються післятекстові комунікативні вправи. Під час контролю учні повинні продемонструвати вміння розуміти основний зміст, а також деталі тексту, знаходити специфічну інформацію, зосереджуючись на фактичному матеріалі, випускаючи другорядні деталі.

З метою виявлення рівня розуміння учнями основної інформації тексту виконуються комунікативні вправи, які реалізуються у таких завданнях:

- дайте лаконічні відповіді на запитання вчителя щодо основного змісту;
- прослухайте твердження і виправте неправильні;
- підберіть до запитань правильні відповіді згідно з основним текстом;
- виділіть експозиційні частини оповідання;
- знайдіть у тексті речення, яке передає основну думку тексту;
- знайдіть у тексті основні факти;
- знайдіть у тексті вузлові, ключові речення, “сміслові опорні пункти” і розмістіть їх у логічній послідовності;
- складіть план.

На цьому етапі відбувається контроль прочитаного та підготовка до відтворення вилученої інформації.

Окрім того, ми пропонуємо виконувати завдання такого типу: перехресний вибір (добір), короткі відкриті відповіді, множинний вибір, підписування, дописування коротких відкритих відповідей, заповнення таблиці, схеми, перегрупування заголовків, параграфів, заповнення пропусків/доповнення, перефразування речень, добір малюнків тощо.

Наведемо декілька прикладів формулювання завдань у таких вправах:

- а) дайте відповіді на запитання вчителя стосовно основної інформації тексту (короткі або повні відповіді);
- б) дайте відповіді на запитання, пов'язані з важливими деталями тексту (повні або короткі відповіді);
- в) знайдіть у тексті вказані учителем факти;
- г) виконайте тест (множинного чи альтернативного вибору);
- д) знайдіть і прочитайте речення, в якому називаються головні персонажі (місце дії, час, характеристики персонажів, причини та наслідки дій і т. ін.).

За допомогою таких завдань (прийомів) перевіряється вміння орієнтуватися в прочитаному тексті, знаходити одиниці смислової інформації, розуміти основну інформацію та важливі деталі. Виконання цих вправ готує учнів також до відтворення сприйнятої інформації.

Охарактеризуємо групу вправ, які виконуються на III (заключному) етапі роботи.

На заключному етапі також необхідно виконати групу вправ з обговорення тексту, сприйнятого в цілому. Учні пропонуються продуктивні комунікативні вправи, завдання-стимули, які спонукають школярів до висловлювання власної думки стосовно фактів, подій, персонажів твору. Учні висловлюють своє враження, придумують іншу кінцівку, інсценують епізоди, які їм сподобалися.

Наведемо приклади комунікативних завдань у цих вправах:

- перекажіть текст, відповідаючи на запитання;
- передайте основні факти прослуханого (прочитаного) оповідання;
- перекажіть текст від іншої особи (від імені персонажу);
- перекажіть текст в іншому часі;
- перекажіть текст, змінивши початок (або кінець);
- перекажіть основний зміст тексту, замінивши пряму мову на непряму;
- перекажіть сюжет тексту, висловивши своє ставлення до описуваного;
- перекажіть текст, доповніть його зміст інформацією із власного досвіду;
- розкажіть про подію, звернувши увагу на такі фрагменти: а) час дії; б) місце події; в) учасники події;
- розкажіть коротко про життєвий шлях головного персонажа оповідання;
- розкажіть коротко про подію так, ніби ви були її учасником;
- перекажіть текст, дотримуючись композиційної схеми переказу: вступ, основна частина, кінцівка.

Під час переказу учні можуть користуватися вербальними опорами: планом та ключовими словами.

Відтворення прочитаного змісту сприйнятого тексту спрямоване на формування таких важливих умінь як утримувати план майбутнього висловлювання в оперативній пам'яті, антиципувати виклад змісту,

враховувати особистість співрозмовника: ступінь його інформованості про події, підготовленості до сприйняття розповіді, його можливу реакцію.

Висновки. Комплекс вправ для взаємозв'язаного навчання аудіювання та читання складається з трьох груп: підготовчих вправ, що готують учнів до сприйняття змісту прослуханого/прочитаного тексту; вправ з власне аудіювання та читання; вправ з обговорення тексту, сприйнятого в цілому. Запропоновані завдання сприяють оптимізації формування іншомовних рецептивних умінь, посиленню мотивації навчання, розвитку ініціативи та творчого потенціалу, підвищенню активності, самостійності учнів, а також збуджують їх інтерес до іноземної мови, що в цілому підвищує ефективність навчально-виховного процесу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гальскова Н.Д. Современная методика обучения иностранным языкам. – М.: Аркти, 2003. – 192 с.

Резюме. В статье рассматривается проблема формирования англоязычных рецептивных речевых умений. Предложен комплекс упражнений для взаимосвязанного обучения аудирования и чтения старшеклассников.

Ключевые слова. Рецептивные речевые умения, взаимосвязанное обучение аудирования и чтения, взаимосвязанный комплекс упражнений.

The summary. The article deals with the problem of English receptive speech skills formation. The correlated complex of exercises for teaching reading and listening comprehension has been suggested.

Key words. Receptive speech skills, correlated teaching reading and listening comprehension, correlated complex of exercises.

Одержано редакцією 19.11.2015 р.

УДК 373.5.016:811.162.2(07)

О. А. КОЗІЦЬКА, Т. В. ЮХИМЕЦЬ

СИТУАТИВНІ ВПРАВИ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Резюме. В статті йдеться про застосування ситуативного навчання на уроках української мови

Ключові слова: ситуативні вправи, комунікативний підхід, рефлексивне мислення.

Однією з найважливіших і актуальних проблем сучасної методики викладання української мови в початкових класах є проблема розвитку мовлення молодших школярів. Комунікативний підхід до навчання української мови в початкових класах, як відомо, став домінуючим у сучасній методиці й практиці шкільного навчання, що насамперед передбачає засвоєння її безпосередньо через спілкування. Як з'ясовано, у вітчизняній та зарубіжній психолого-педагогічній літературі поняття ситуативного навчання найчастіше пов'язують з такими більш поширеними поняттями, як педагогіка співробітництва (Г.К. Селевко, Є.С. Полат, О.Г. Іванова), колективний спосіб навчання (О.Г. Рівін, В.К. Дьяченко, В.Б. Лебединцев), групові форми роботи (О.Г. Ярошенко, С.А. Кушнірук, Х.Й. Лій- метс) тощо. Науковцями також досліджуються умови ефективної організації ситуативного навчання у різних типах навчальних закладів, розглядаються психологічні та організаційно-педагогічні вимоги до використання технологій кооперативного навчання, обґрунтовується важливість розвитку творчого, критичного та рефлексивного мислення тощо. Надзвичайно плідними і цікавими є розв'язання цих питань у методичних доробках О. М. Біляєва, Н. Дикої, С. Омельчука, В. Мельничайка, М. Пентилюк, Н. Гуменюк, О.Н. Хорошковської, М.С. Вашуленка, С.І. Дорошенка, О. Глазової.

Отже, основна увага вчителя зосереджується на мовленнєвій діяльності учнів на уроці. Зрозуміло, що одночасно передбачається і засвоєння мовного матеріалу, і формування мовно- мовленнєвих умінь та навичок учнів.

Принцип ситуативності реалізується у зв'язку з виконанням ситуативних вправ – таких мовленнєвих завдань, виконання яких залежить від характеру уявної (або умовної) мовленнєвої ситуації. Основною ознакою ситуативної вправи є наявність мовленнєвого стимулу, що викликає мовленнєву реакцію учня, визначає вибір тієї чи іншої мовної одиниці.

Отже, під ситуативним завданням ми будемо мати на увазі такі завдання з розвитку мовлення, які чітко окреслюють ситуацію спілкування, називають складові її частини: тему, мету, адресата мовлення, мовця, обставини спілкування тощо.

Ситуативний підхід до навчання української мови учнів передбачає специфічну організацію навчального процесу. Саме в ньому моделюється реальна життєва функція мови. З огляду на це навчання рідної мови молодших школярів має на меті використання навчально-мовленнєвих ситуацій, які задалегідь моделюються вчителем, а потім застосовуються на уроках української мови.

Ситуативність як принцип навчання у загальних рисах означає, що все вивчення мови відбувається на основі і за допомогою ситуації (мовленнєвої ситуації).

Для забезпечення комунікації на уроці рідної мови, тобто для введення учнів у мовленнєву ситуацію, необхідні: наявність предмета розмови, розуміння школярами мети висловлювання та умов спілкування.

МИХАЛЬЧУК Н. О., ІВАШКЕВИЧ Е. З. CROSSCULTURAL COMMUNICATION AS A WAY TO DEVELOP INTERCULTURAL COMPETENCE	3
МОРОЗ Л. В., ПАШКО І. О. ЕЛІПТИЧНІ КОНСТРУКЦІЇ У НІМЕЦЬКІЙ ВІЙСЬКОВІЙ ДОКУМЕНТАЦІЇ	8
МОРОЗ Л. В., СКІБЧИК А. В. ДО ПРОБЛЕМИ ДОСЛІДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКИХ ТА НІМЕЦЬКИХ ТЕРМІНОЕЛЕМЕНТІВ-ЛАТИНІЗМІВ: ЗІСТАВНИЙ АНАЛІЗ	11
РОМАНЮК С. К. РЕКЛАМА ЯК МІЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ ОБ'ЄКТ А АНАЛІЗУ	15
БІГУНОВА С. А., ВАСИЛЬЧУК Н. В. ПОНЯТТЯ ПОЛІТИЧНОЇ КОРЕКТНОСТІ ТА ІСТОРІЯ ВИНИКНЕННЯ ДАНОГО ЯВИЩА	18
БІГУНОВА С. А., КРАЄВСЬКИЙ П. І. КОНФЛІКТ ЯК СОЦІАЛЬНО-КОМУНІКАТИВНЕ ЯВИЩЕ	20
БІГУНОВА С. А., ГЕРАСИМЧУК В. С. ENGLISH COOKING RECIPE AS A SPECIAL KIND OF TEXT	23
БІГУНОВА С. А., КОРЗІЄНКО Н. В. ЕТИМОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТОПОНІМІВ В АМЕРИКАНСЬКОМУ ВАРІАНТІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	25
БІГУНОВА С. А., ГРЕБЕНЮК Ю. К. ЕКСПЛІКАЦІЯ ТЕОРІЇ КОНЦЕПТІВ У НАУКОВОМУ РОЗВИТКУ	27
ВЕРЬОВКІНА О. Є., ГОНТАР В. Є. ЗІСТАВНИЙ АНАЛІЗ ІРОНІЧНИХ ВИСЛОВЛЮВАНЬ АНГЛОМОВНОГО ТА УКРАЇНСЬКОГО ПОЛІТИЧНИХ ДИСКУРСІВ	29
ІВАШКЕВИЧ Е. Е. ОСОБЛИВОСТІ ХУДОЖНЬОГО ПЕРЕКЛАДУ (НА ПРИКЛАДІ ПЕРЕКЛАДУ О.ЛОГВИНЕНКОМ РОМАНУ Дж.Д.СЕЛІНДЖЕРА «НАД ПРІРВОЮ У ЖИТІ»)	34
КУШНІР Н. В. ЛІНГВО-СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ГЕНДЕРНО-СПРЯМОВАНОГО АНГЛОМОВНОГО РЕКЛАМНОГО ДИСКУРСУ	45
ЯСНОГУРСЬКА Л. М. ПРОЦЕС СЕМАНТИЗАЦІЇ КОМПОЗИТИВ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ: СУЧАСНИЙ АСПЕКТ	47
ЯСНОГУРСЬКА Л. М. СУЧАСНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ КОМПОЗИТОЛОГІЇ В ДИСКУРСІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	51
ЯСНОГУРСЬКА Л. М., ОПАНАСЮК І. О. ОСОБЛИВОСТІ ГЕНДЕРНО-МАРКОВАНОЇ ЛЕКСИКИ В ОЦІННИХ МАСКУЛІННИХ НОМІНАЦІЯХ (НА МАТЕРІАЛІ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ)	56
ЯСНОГУРСЬКА Л. М., КУЦМУС О. В. ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ АНАЛІЗ ОЗНАЧЕНЬ У ТЕКСТАХ НІМЕЦЬКОЇ ХУДОЖНЬОЇ ПРОЗИ	61
МОРОЗ Л. В., КРАЛЯ І. В. ДОСЛІДЖЕННЯ ДИСКУРСИВНИХ СТРАТЕГІЙ ПОМ'ЯКШЕННЯ ТА ДИСКРЕДИТАЦІЇ ЕВФЕМІЗМІВ	64
АНТЮХОВА Н. І., ЯЦЮРИК А. О. ПСИХОЛІНГВІСТИЧНІ ЗАСАДИ ФАСИЛІТАТИВНОГО СТАНОВЛЕННЯ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ	66
БЕЗКОРОВАЙНА О. В. ІГРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК МЕТОД РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ ШКОЛЯРА НА ПОЧАТКОВОМУ ЕТАПІ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	72
МОРОЗ Л. В., ПАШКО І. О. ПРО РОЗРОБКУ НОВІТНИХ МЕТОДІВ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ	75
ДУБРОВА А. С. ПРИНЦИПИ ІНТЕГРАЦІЇ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНІЙ МОВІ У ВНЗ	78
ГРОНЬ Л. В., ГУЗЬ С. М. КОМПЛЕКС ВПРАВ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНИХ УМІНЬ АУДІЮВАННЯ ТА ЧИТАННЯ СТАРШОКЛАСНИКІВ	81
КОЗИЦЬКА О. А., ЮХИМЕЦЬ Т. В. СИТУАТИВНІ ВПРАВИ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ	84
ДАНІЛОВА Н. Р. РОЛЬ ВИКЛАДАЧА У СИСТЕМІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ВНЗ	86
ДЕНИСЮК Л. В. ЗАСТОСУВАННЯ КЕЙС-МЕТОДУ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ У ВНЗ	88
ДУБРОВА А. С. ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ-ЗАОЧНИКІВ ВИЩИХ МОВНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ	90
КОВАЛЮК В. В. ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ	93
ПАВЕЛКІВ К. М. ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ДЛЯ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ У ВИЩІЙ ШКОЛІ	94
БАТАЛІЯ Л. О. ІННОВАЦІЙНЕ НАВЧАННЯ В АЛЬТЕРНАТИВНИХ ШКОЛАХ КРАЇН ЗАХІДНОСЛОВ'ЯНСЬКОГО СВІТУ	98
КОЧУБЕЙ О. С. ПСИХОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ СТРУКТУРНИХ КОМПОНЕНТІВ ПЕРЕКЛАДАЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ФІЛОЛОГА	101
ТРОФІМЧУК В. М. ПРИНЦИП ОБОВ'ЯЗКОВОГО ВИКОРИСТАННЯ І РАЦІОНАЛЬНОГО СПІВВІДНОШЕННЯ АЛГОРИТМІЧНИХ, НАПІВЕВРИСТИЧНИХ ТА ЕВРИСТИЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ДІЙ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ МОВЛЕННЄВОЇ КОМУНІКАЦІЇ	105
ВАСИЛЬКЕВИЧ С. С. СЛОВОТВОРЕННЯ ЯК ЗАСІБ ОФОРМЛЕННЯ НОВИХ СЕМАНТИЧНИХ ПОЛІВ ЛЕКСИКИ СУЧАСНОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	107
МОРОЗ Л. В., БАТИН А. В., КОРОЛЬ О. Ю. НІМЕЦЬКИЙ РОМАНТИЗМ: СОЦІАЛЬНО-ІСТОРІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ВИНИКНЕННЯ ТА МЕТОДИЧНІ СТРАТЕГІЇ ВИВЧЕННЯ	110
ТРОФІМЧУК В. М. ТИПОЛОГІЯ РОЗВИТКУ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ В УКРАЇНІ ТА ЗА КОРДОНОМ	113

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІЛОЛОГІЇ
ТА МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ
ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН**

Збірник наукових праць

Наукові записки
Рівненського державного гуманітарного університету

Заснований в 2009 році

Рівне – 2015

Наукове видання

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІЛОЛОГІЇ ТА МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН

Збірник наукових праць

Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету

Заснований у 2009 р.

Відповідальний редактор збірника: Петрівський Я.Б.
Відповідальний за підготовку збірника до видання: Мороз Л.В.
Технічний редактор: Ковалюк В.В.
Комп'ютерна верстка : Ковалюк В.В., Краля І.В., Ясногурська Л.М.

Підписано до друку 26.11.2015 р.
Формат 60x84 1/8. Папір офсетний № 1. Гарнітура Times New Roman. Друк різнографічний.
Ум. друк. арк. 24,02. Обл. вид. арк. 17,39. Наклад 100.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Остафова, 31
Рівненський державний гуманітарний університет.

Віддруковано в редакційно-видавничому відділі
Рівненського державного гуманітарного університету
33028 м. Рівне, вул. С.Бандери, 12, тел. 26-48-83

А – 43 Актуальні проблеми філології та методики викладання гуманітарних дисциплін: Збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. — Рівне: РДГУ, 2015. — 120 с.

ISBN 966 — 7281 — 09 — 03.

Збірник наукових праць містить статті з актуальних проблем викладання іноземної мови, філології, теоретико-методологічних, культурологічних, літературознавчих, мовознавчих проблем спілкування.

Матеріали можуть бути корисними для науковців, працівників навчальних закладів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

УДК: 81'243
ББК 81.2